

UJ KELELL

Keresz Hájjeszed Centralbüreau
Für Mitteleuropa
B. B. R. L. I. N. 11. 15.
Südschische str. 3.

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Minden zsidó testvérünkhöz

Ragaszkodással és szeretettel jövőnk hoz-
zátok, hogy közöljük veletek a mi közös nagy
ügyünket, forduljatok felénk, hallgassátok meg
a szónkat. Ti mindannyian tudjátok, hogy
a zsidó nemzet történelmének nagy sorsfordu-
lóját éli. Mindannyian tudjátok, hogy a nép
visszatérhetetlen napjai a mai napok, amikhez
hasonlóak csak kétféle voltak a negyedik-
évezredes multban. Először, amikor Jósia elfu-
dult a pusztában boljongókkal és másodsor,
amikor Ezra és Nechemia visszavitte a szám-
üzötöket, újairatta az ország törvénykönyvét
és újraépítette az országot. Ti mindezt tudjá-
tok. De vannak tán pillanatok, amikor nem
gondoltok rá, úgy, ahogy mi, amikor a lelketek
mélyén szunnyad ez a tudat. Mi tehát elme-
gyünk hozzátok, hogy felébredszük a szuny-
yadozó és tudatosítsuk. El kell mennünk hoz-
zátok időnként, el kell hogy harsogjunk a füle-
tekbe az ébresztőt: Testvérek, itt van Jósua
napja, amely megállt Gibeonban, itt van Ezra
és Nechemia ideje, álljunk talpra, keljünk át a
Jordánon, építsük fel az országot, alapítsuk
meg újra harmadszor is a szövetségéből fel-
támadt zsidó nép hazáját.

Amikor a honalapításnak ezeket a fensé-
gesen nagyzerű igéit kiáltjuk felétek, nem hal-
kulhat el a hangunk, amikor arról kell szólnunk,
ami igazságosan kis dolog. Nem lehet melle-
leges süttogással beszélnünk arról, ami formá-
nak látszik, ahhoz képest, ami maga a lényeg.
Nincs kis dolog és nincs csupán forma a zsidó
népzet mai megújodott életében: mind egy-
formán nagy és lényeges, egyformán indul és
indítja a tömeget kelet felé, hogy újra elfog-
lalja az őshazát. Nem csak egy ügy, ha ehelyett
a sékelt juttatjuk eszetekbe és kérjük számon
tőletek, ha ugyanazzal a barsonával zupjuk bele
a dohártyátokba, amivel magát az országépi-
tést. Kis dolgokból lesznek a nagyok és nek-
tek tudnotok kell, hogy a sékel az évezredes
zsidó népnek az a kicsiny, de elpusztíthatatlan
magja, amelyből kikél és erős fává terebélye-
szik e nemzet meg-megújodó élete.

Ó benne volt a nemzeti egység és a nem-
zeti szabadság erőteljes szimboluma a multban,
amikor meg kellett számlálni amaz erős hat-
százezreket, akik érezték, hogy megszerették
az ígért országot és amikor Kozibai Simeon
köre gyülekeztek a nép szabadságért lázadó
százezei, ama Kozibai köré, akik Barkochba
néven tisztel és csodál az utókor. És ez a sé-
kel jelképe a zsidó nép mai vértelen szabad-
ságharcának és csodálatosabb egységének, mert
százezer szívet kell összehozni és egyéol-
vasztani. És nemcsak a jelképe ő az egysé-
günknek, ő maga az egység, ő maga az erő, a
megnyilatkozás. Önmagunk felé és kifelé. A vil-
lág, amely egy érzékeny pillanatában felfogta a
zsidó nép évezredes nőtalgáját, a sékel ré-
vén fogta fel. Ez demonstrálta, hogy a földab-
roszon szétszert zsidóság mégis csak egy és
szétválaszthatatlan: pedig ez a demonstráció
akkor még csak néhányszor tízezer sékel, né-
hányszor tízezer lelkes cionista szolidaritásával
tüntettet. Ma, amikor a nagyhatalmak bizalma
és jóindulata szabadá tette az utat, eldöntötte
a sorompókat és azt mondta, ime az ország a
tíetek, alapítsátok újra, építsétek fel, súlyosabb,
zengőbb demonstrációra van szükségünk, mil-
liónyi sékel hatalmas, orchestrikus szavára,
amely büszkén mondja: nem hiába bíztatok
bennünk, nem fogtok csalódni.

S a világnak, amely mellénk állott, meg
kell tudnia, hogy minden önértetes zsidó el-
szakíthatatlanul a nemzeti gondolathoz zsgó-

dött, meg kell tudnia, hogy a Cionista Világ-
szervezet, amely Angliával egyetemben manda-
tumot kapott Zsidóország felépítésére, tényleg
a zsidóság nevében beszél és cselekszik. S
amikor ezt bizonyítjuk a világ előtt, bizonyosá-
gát kell adnunk egységünk tömör erejének és
mozgalmunk szilárdságának vezetőink felé.
Ők is sokkal többet várnak ma már tőlünk,
mint eddig. „Erdély a mi legnagyobb s legte-
kintélyesebb szervezeteink egyike — izenik ma
nekünk Világszervezetünk vezetői — s nem
tudjuk elképzelni, hogy vele szemben csalód-
hatnánk. Abból a javaslatból, amit a Nagy In-
téző Tanács elé terjesztettünk, tudhatják önök,
hogy Erdélyből legalább negyvenezer sékelt
várunk. A Világszervezet elnöksége és Kis In-
téző Bizottsága feljogosítva érzi magát, hogy a
legnagyobb optimizmussal tekintsen az erdélyi
sékeleredmények elé.”

Testvéreink! A pillanat nagy és sorsdön-
tően fontos. Uttörünk vérünkkel és életünkkel
szentelik meg a jövőt. A vérvörös ukrán ég
alól százezrek néznek az ő-s-uj haza felé, ahol
békében munkálkodva élhetnének és néznek
felétek, erdélyi elvtársak, akik éltek és dolgoz-
tak nyugodt békességben. Nem szabad megfe-
lédkeznetek róluk. E pillanatban nem tehettek
mást, egyetlen szó van, amit hirdétek kell:
sékel! Hirdessétek és gyűjtsetek! Legyetek ott
minden zsidó házbán, szóljatok minden testvé-
rünkhez, magyarázzátok meg nekik, hogy a
sékel az egység, az erő és a szabadság. Van
még egy hetünk. Most arról van szó, hogy aki
beküldi sékelét, részt vesz a zsidóság parla-
mentjének, a tízenketedik kongresszusnak a
munkájában. És részt vesz az országépítés
munkájában is, az új honalapításban. Testvéri
üdvözzettel az

Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség.

Höfer tábornok felborította Felsősziléziában a megegyezést

Az antant ismét megfenyegette Németországot — Kiújult a harc

— Az Uj Kelet tudósítójától, —

Berlin, június 16. A német és francia
lapoknak azok a közleményei, amelyek írták,
hogy a felsősziléziai kérdés a megoldás útján
van, koraiak voltak. A szövetséges hatalmak
elvben megegyeztek ugyan a sorsdöntő sor-
ról, kiküldötték a szakbizottságot, határozott
utasítást adtak az oppelni szövetségközi bizott-
ságnak, megállapították a főtanács ülésének
napját,

az utolsó percben mégis fel-
borult minden.

Felsőszilézia három zónára való felosztásánál
már jelentkeztek a differenciák első tünetei, az
elvi megállapodások gyakorlati keresztülvitele
az akadályok egész sorába ütközött. A felső-
sziléziai helyzet mégis voltaképpen Höfer tábor-
nok borította fel, aki az utolsó pillanatban
megmondta magát és tovább folytatta egyéni
akcióját.

Lehet, hogy taktika: lehet, hogy Höfer
taktikázik, lehet, hogy Korfanty, a tény most
az, hogy Korfanty, aki a békének eddigi aka-
dálya volt, engedékeny és elaget tett a szövét-
ségközi bizottság minden intézkedésének. Kor-
fanty most Oppelnben van, ahol Leround fran-
cia tábornokkal tárgyal. Varsói politikai körök
ennek a tárgyalásnak nagy jelentőséget tulaj-
donítanak. Tény az is, hogy Korfanty csapatai
visszavonultak a kijelölt zónára. Ezzel szem-
ben Höfer tábornok, aki eddig azt hangoztatta,
hogy bármelyik pillanatban átadja a helyét az
antant csapatoknak, most ellentállást fejt ki,
nem tesz eleget a szövetségközi bizottság pa-
rancsának és ezzel az

ellenességével olyan kon-
fliktust provokál, amelynek
súlyos következményei le-
hetnek Németországra.

Az oppelni szövetségközi bizottság azon-
nal jelentést tett Párisban az új fordulatról. A
szövetséges kormányok e jelentés alapján jegy-
zékét küldötték Berlinbe, amelyben tiltakoznak
Höfer magatartása ellen. A jegyzék figyelmezteti
a német kormányt arra, hogy Höfer maga-
tartása súlyos következményekkel járhat és a
béke érdekében felszólítja a német birodalmi
kormányt, hogy parancsolja vissza Höfer csapatait,
mert különben Felsőszilézia ismét had-
színtér lesz. A szövetséges kormányok jegyzé-
kén kívül hasonló értelmű jegyzéket kapott a
német kormány magától az oppelni szövetség-

közi bizottságtól. A szövetségközi bizottság
jegyzéket intézett Höfer tábornokhoz is, amely-
ben azzal fenyegetőzik,

ha Höfer továbbra is ellen-
szegül a bizottság utasításai-
nak, a szövetséges csapatok
az egész vonalon visszavonul-
nak és sorsára engedik Fel-
szősziléziát.

Ezeket a jegyzék-váltásokat hosszabb tárgyalások
előzték meg, amelyek a szövetségközi bizott-
ság és Höfer között folytak le. A bizottság
ugyanis a felsősziléziai terület kiírására ter-
vet dolgozott ki. A terv szerint 4:1 arányban
kell a kiírításnak megtörténnie. Ez azt jelenti,
hogy a felkelőknek négyezer olyan nagy ter-
ületet kell kiírítaniük, mint a német védelmi
csapatoknak. Ebbe a tervbe Höfer nem egye-
zett bele. A tízenkettes bizottság, amelynek
előn Höfer áll, a következő feltételeket szabta:

1. Le kell fegyverezni és el kell távolí-
tani az idegen csapatrészeket és bandákat.
2. Tökéletesen le kell zárni a határt.
3. Erős
rendőrcsapatokat kell szervezni, amelynek
tagjai csak olyanok lehetnek, akik sem köz-
vetve, sem közvetlenül nem vettek részt a
felkelésben.
4. Nincs amnesztia.
5. Védelm
a német lakosság számára.
6. Katonai véde-
lem az ipartelemek számára.

Az ellentét ezzel tökéletesen kiélesedett
Höfer és a szövetségközi bizottság között. A
tízenkettes bizottság követelésére a szövetség-
közi bizottság azzal felelt, hogy követelte is-
mét a német csapatok visszavonulását. A jegy-
zék vétele után Höfer tábornok ismét össze-
hívta a tízenkettes bizottságot és megbeszélte
velük a teendőket.

Elhatározták, hogy a német
csapatok egyelőre nem vo-
nultak vissza.

A tízenkettes bizottság azonkívül felkereste
Leround tábornokot, arra kérte őt, hogy mond-
janak le a német csapatok visszavonulásáról.
A francia tábornok azonban ragaszkodott ah-
hoz, hogy a német csapatok ürítsék ki Anns-
berg városát. A delegáció ezt a követelést
már ott megtagadta.

A harc tehát Felsősziléziában ismét
megújult. Zambovics környékén összedűk ez
a lengyelek a németekkel. Ratibor mellett szün-
tén harcok voltak.

Weizmann az amerikai cionizmus ellen

Weizmann Chajim mostanában tette közre két helyütt, a „Haolam” című héber és „Jewish Chronicle” című angol nyelvű zsidó újságokban amerikai benyomásait. Az írás egyúttal valóságos vádbeszéd az amerikai cionisták ellen, akik még mindig nem tudtak beilleszkedni a nacionalista keretek közé és a Palesztina-kérdést üzleti alapon szeretnék megoldani. A cikk így hangzik:

— Ha röviden számot akarnék adni legártóbb benyomásaimról, akkor csak arra a napra gondolok vissza, amelyen tisztán láttam, hogy az amerikai vezetőkkel való tárgyalásaimnak semmilyen értelmük nincs és szabad embernek tudtam magam. Azóta nagyobb a hitem és optimiztikusabb is vagyok. A három heten át tartó ülések olyan lealázójellegűek voltak, hogy a legnagyobb béketűrés mellett sem lehetett továbbra is együtt lenni velük. A magam részéről mindent elkövettem a kölcsönös megértés érdekében, de most már határozottan meggyőződtem arról, hogy a megértés nem érhető el addig, míg az amerikai cionizmus nem ismeri el a nemzeti cionizmust. Ez mindennek az alapja. Ha mást állít, akkor ezzel csak elhomályosítani akarja a feszült várakozásokat.

Két pont körül forgott a tárgyalás. Az első a cionista program volt. A vezetők, amikor megérkeztem, kimerítő memorandumot nyújtottak át nekem, amit az országos végrehajtó bizottság utólag fogadott el. Ez a memorandum foglalata volt egy olyan programról való elágazó véleményeknek, amely a cionizmust egy tisztára gazdasági mozgalomra stüllesztte és megfosztja azt minden nemzeti tartalmától. Az országos végrehajtó bizottság tagjaival való tárgyalásaim során bizonyossá vált előttem, hogy legalább egy évi nevelő munkára van szükség, hogy Amerikában a cionizmust alaposan megértsék. Az urak nem tudnak és nem gondolkoznak tulságosan sokat. Fegyverük a csengő szó és majdnem végérvényesen aszimilálva vannak. Amit nálunk már minden gyermek tud, számukra egy fölötte bonyolult és érthetetlen elmélet. Az utolsó évek cionista propagandájában felületes jelszavakat használtak és alapelvekkel nem igen törődtek. Diplomáciai sikereinket fölfújták szenzációs győzelmekké. Az ezt követő csalódás nagyon is érthető volt és ennek kell betudni, hogy az ugynevezett cionisták száma rövid idő alatt 150 000 ről 17 000-re csappant meg. Az amerikai cionista szervezet pénzügyi válságát ez idézte elő és nem az általános gazdasági krízis, mint ezt több oldalról hangoztatják. Mert világos, hogy a néhány millió dollár, amit az amerikai cionisták az utolsó években összehoztak, nagyon is elenyésző összeg ahhoz képest, amit Amerikában Palesztináért gyűjteni lehetne, ha Amerika zsidósága tisztában lenne föladatunk fontosságáról.

Látható ebből, hogy Amerikának kevés a cionistája. Ezek helyében valami pótcionizmus-félt találtam, amelynek alig van valami ellentálló képessége. A nép széles tömegei között és a zsidó középosztály soraiban erős zsidó, tehát cionista érzés lüktet, amit nem használtak ki és nem is használhattak ki az amerikai zsidóság vezetői, mert nem értik a zsidó tömegek nyelvét.

Tárgyaltunk a Palesztina-munkáról. Az amerikai vezetők a palesztinai zsidóság törvényes képviselőit, a waad hacirimt élesen kritizálták. A bírálát részben indokolt is lehet, de a kritikát nem barátságos módon gyakorolták és a javításra való szándék nem látszott ki a bírálathól. Minden Palesztinában elkövetett hibát groteszk módon fölfújták és mindent mód fölött tuzoltak. Ez a módszer a palesztinai munkához való bizalmat aláasta. Ezzel azután beigazolódt, hogy az amerikai vezetőknek nincsen semmilyen cionista felelősségérzetük.

Az amerikai vezetők nem akarják megérteni, hogy a Cionista Bizottság mai tisztviselői a Palesztina-munka csak egy kis részéért felelősek. Nem lehet őket dr. Friedenwald és

Robert Szold munkájáért és mindenért, ami 1918. előtt történt, hibáztatni. A gyarmatosító és nevelő munka terhét az amerikaiak ráhárították a mai cionista bizottságra és amit mondtak, az minden kritikán alul áll. Voltaképpen sajnálom kellett őket tudatlanságuk miatt, amit minduntalan elárulnak, minden alapvető elvi kérdésnél. Nincs megnyilatkozásuk, amelyből ne hiányozna a vélemények és gondolatok határozottsága. Minden frázis csak és szóvirág. Kihasználták ellenünk a újjászervező bizottság jelentését és mint propaganda eszközt terjesztették a vezetők ellen. Minden ugynevezett cionista és fél cionista a kultúra, a kolonizáció és politika kérdésben nagyképi nyilatkozatokat tesz és félrevezeti vele a közvéleményt. Hangja annál henegegőbb és kihívóbb, minnél kevesebbet konyit e kérdésekhez.

Az amerikai cionisták ma abba helyzetbe vannak, mint husz évvel ezelőtt az európai vezetők. Meg vagyok róla győződve, hogy idővel az amerikaiak is, akik teljes zsidótlan környezetből kerültek ki, több megértést fognak mutatni munkánk iránt. Közgazdasági téren hajlandók vagyunk tanulni tőlük, de csak olyan föltétellel, ha a világszervezet érinthetlenségét ők is garantálják. Fontos ezt a szertvet meg erősíteni, hogy a mindnyajunkat összetartó kötelék meg ne lazuljon. Az országos szervezetek autonómiájának elve nem egyéb a szeparatizmusra való igyekezetről.

Meg vagyok győződve, hogy Amerikában a cionizmus számára a lehetőségek határtalan birodalma fog megnyitni. Ennek azonban első föltétele, hogy Amerikának igazi cionistái legyenek.

A mai napon kedvező fordulatról ad hirt egy newyorki távirat, amely így szól: Clevelandből érkezett legújabb jelentések szerint minden remény meg van arra, hogy a cionista delegáció és az amerikai cionisták között az ellentéteket el fogják simítani. A clevelandi konferencián Samuel Uatermayer és Naiditsch tette meg ez irányban az első lépést.

Véres harcok Belfastban

A belfasti parlament megnyitása — A home rule-tól a sinfeinisták mozgalmáig

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

London, jun. 16. Az angol birodalom politikájának évszázadok óta elintézetlen problémája az ir kérdés. Évtizedek helpolitikai viharainak középpontjában állott e kis sziget népének aspirációja. Abány kormány kormányzott Angliában, mindegyik megpróbálta megjavítani Irország és Anglia viszonyát. Minden párt programjában ott volt egy terv, amellyel szerinte véglegesen el lehet intézni az irék ügyét. A konzervatívpart az erőszak fegyverét tartotta alkalmasnak. A liberálisok önkormányzatot akartak adni. A háboru kitöréséig önkormányzattal az irék be is érték volna.

Gladstone, a „Grand old man” már a nyolcvanas években, első vagy második kormányára idején keresztül akarta vinni a „home rule”-t, az ir önkormányzat törvényét. Azonban a (oryk (konzervatív) ellentállása miatt nem sikerült a „home rule”-t törvénybe iktatni. Sőt az ezért való harcában Gladstone is megbukott. Amikor Balfour bukása után, 1905-ben ismét a liberálisok kerültek uralomra, Campel-Bauerman kormány programjába vette a „home rule”-t. Campel-Bauerman néhány hónap múlva meghalt, mielőtt még politikai programját megvalósíthatta volna. Utána Asquith lett a miniszterelnök, aki már a Campel-Bauerman kormányban pénzügyminiszter volt. Asquith minden erejével sikraszállott a „home rule” érdekében. A „home rule” eszméjét még a Gladstone-kormányból hozta magával, amelynek szintén tagja volt, Gladstone oldalán tanulta meg a legtisztább liberalizmus politikáját.

A konzervatívpart most se adta fel a küzdelmet és mert a felsőházban a konzervatívok többségben voltak, a törvényjavaslatot nem lehetett tető alá hozni. Ekkor határozta el magát Asquith arra, hogy a felsőház jogait megszorítja. Ebben segítségére volt Lloyd George és Churchill. Ezután éveken keresztül folyt a

parlamentari harc az önkormányzatért, míg végre 1913-ban a parlament azt törvénybe iktatta.

A parlamenti vereség után a konzervatívok parlamenten kívül folytatták akciójukat. Az volt a céljuk, hogy a törvény életbeléptetését és keresztülvitelét megakadályozzák. Ez sikerült is nekik. Tudni kell, hogy Irország északi részében két-három grófságban a protestáns angolok vannak többségben. Ennek a területnek a neve Ulster és fővárosa Belfast, amely nagy ipari centrum és ahol a legnagyobb angol hajógyárak vannak. Ulster hallani sem akar a „home rule”-ról. Ismerték a katolikus irék vallási és politikai fanatizmusát és attól féltek, hogy a „home rule” véres polgárháborúra fog vezetni. Ez a polgárháboru most valóban bekövetkezett.

Az ulsteriek hangulatát Ulster egyik zsefnális konzervatív képviselője Sir Edward Carson 1913-ban kihasználta, fegyvermezett ulsteri hadsereget szervezve a „home rule” megakadályozására. Asquith kormánya, hogy a polgárháborut elkerülje, kénytelen volt a törvény életbeléptetését elhalasztani. Közben kitört a háboru, ami lehetetlenné tette a törvény végrehajtását. A háboru után az irék már nem elégedtek meg az autonómiával, az önrendelkezési jogra támaszkodva függetlenségük érdekében fegyvert ragadtak.

Bár két parlamentet is kapott Irország, a kormány most már későn jött az autonómiával. Az egyik parlamentet az irék kapták Dublin székhellyel, a másikat az irországi protestáns angolok Belfast székhellyel. A belfasti parlamentet a napokban nyitották meg. Ezen nem jelentek meg az ir nacionalisták és a sinfeinisták. Azok a véres események, amelyek most átszaptak Belfastbe is, a parlament megnyitásának napján törték ki.

A belfasti parlamentet Fitzalan alkirály nagy ünnepek keretében nyitotta meg. Lord Upaire, Nagybritánia küldöttjéhez üdvözlő iratot olvasta fel. Az alkirály megköszönte az üdvözlést s annak a reményének adott kifejezést, hogy az ir nép lojalitása lehetővé fogja tenni a szerencsétlen ország földjét borító romokból az ország mielőbbi felépítését. A ház elnöke O'Neil lett. Ezután Sir James Craig miniszterelnök a kabinet többi tagjaival együtt letette a hűség esküt az alkirálynak. A megnyitó ülésen csak az unionista képviselők jelentek meg.

A parlament megnyitását követő éjszaka véres összefüthözések voltak Belfast utcáin. A protestáns angolok és a katolikus irék ütköztek össze. Rendőrség és katonaság lépett közbe, de így is csak nehezen sikerült a harcokat megszüntetni. A sinfeinisták megtámadták a katonai és rendőri osztagokat is. Az összefüthözésnek sok halottja és sebesültje van.

Take Jonescu belgrádi utjáról

Bukarest, június 15. (R. T. I.) Take Jonescu küügyminiszter a „Journal des Debats”-nak intervjut adott, amelyben a következőket mondotta:

Látogatási körutamat Belgrádban fejeztem be, ahová azért mentem, hogy egyezményt kössék, amely a békeszerződés megkötését biztosítja és a kereskedelem, a forgalom, hajózás körül a függő kérdéseket megoldja, ama egyezményeknek, amelyek a kisantantot létrehozták, kiinduló pontja a közvetlen érdekek rendszere volt. A lengyelekkel, csehszlovákokkal és jugoszlávokkal kötött szerződéseinknek célja, hogy elkerüljünk minden ellentétet szomszédainkkal.

A jugoszláv csapatok bevonultak Sebenicóba.

Belgrád, június 15. (Damian.) Tegnap este jugoszláv csapatok bevonultak sebenicóba, melyet néhány órával ezelőtt az olasz csapatok elhagytak. A városháza tornyára kitétek a jugoszláv lobogót.

Megszűnt az angol bányász sztrájk

London, június 15. (R. T. I.) A bányamunkások kongresszusának határozata értelmében ma az összes bányákban felvették a munkát.

A bukaresti és a kolozsvári sportszövetség afférja a Haggibbor miatt

A Haggibbor—Kinizsi bukaresti mérkőzése elmarad — Táviratvitások a trónörökös nevében — A hadtestparancsnokság és a térszövetség intervenciója — Suciú elnök nyilatkozata

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kolozsvár sport iránt érdeklődő közönségét néhány nap óta élénken foglalkoztatja a Haggibbor elmaradt bukaresti útja. Bukaresti sportkörök ugyanis úgy tervezték, hogy a június 19-én Bukarestben tartandó sportünnepségekkel kapcsolatban a kolozsvári Haggibbor és a temesvári Kinizsi találkozzanak barátságos mérkőzés keretében. A mérkőzés után a király személyesen tüzte volna a játékosok mellére az emlékérmeket. A bukaresti FSSR, a romániai sportegyletek szövetsége, amelynek a király díszelnöke, a trónörökös pedig tiszteletbeli főtitkára,

több ízben táviratilag is meghívta a Haggibbort,

sőt a hadügyminisztérium tizenöt szabadjegyet is küldött a Haggibbor játékosai számára. A footballisták fogadására Bukarestben minden előkészület megtörtént, lakást a katonai akadémiában jelöltek ki számukra, sőt a trónörökös költségén rituális ellátásról is gondoskodás történt.

A kolozsvári kerületi sportszövetség football szakosztályának vezetősége azonban a Haggibbornak a leghatározottabban megtiltotta, hogy Bukarestbe utazzék és utasította, hogy június 19-én Kolozsváron játssza le a kerületi ligadöntő mérkőzést a marosvásárhelyi MTK-val.

Az érdekes ügyről és előzményeiről illetékes helyen részletes felvilágosítást kaptunk. Stotter Aladár, a Haggibbor elnöke két-három héttel ezelőtt Bukarestben járt, ahol tárgyalta Mario Gebauerrel, az FSSR delegáltjával. Megállapították abban, hogy a bukaresti szövetség leír a kolozsvári sportszövetségnek, hogy

a ligadöntő-mérkőzést június 19-éről halassza el, a Haggibbor pedig leutazik Bukarestbe

és ott a Kinizsivel fog mérkőzni. Bukarestben ugyanis a román pünkösdünnep alkalmával országos sportkongresszust tartanak, amellyel egyidejűleg négy atlétikai- és footballversenyt rendeznek. Tudni kell azt is, hogy a még áprilisban megtartott országos sportkongresszuson megállapított program szerint június 19-én nem a Haggibbor és a Kinizsi játszhat volna Bukarestben, hanem erdélyi kerületi válogatott csapatok rendezték volna körmérkőzés a regát kerületének való, atolljaival. Erdélyből Nagyvárad—Kolozsvár—Brassó válogatott csapata és Arad—Temesvár válogatott csapatai mentek volna le Bukarestbe. Ez volt az akkor megállapított program. Később az FSSR értesítette a kolozsvári szövetséget, hogy a programot oda módosította, hogy az első napon a két erdélyi kerületközi csapat egymással játszik, második napon pedig a győztes csapat játszik Bukarest város válogatott csapatával. A kolozsvári szövetség élesen tiltakozott a programváltoztatás ellen, mert nem tartotta sportszerűnek, hogy az erdélyi győztes csapat az első nap farsztó mérkőzése után játszik Bukarest kipihent válogatott csapatával.

Ugy látszik, ezzel az eredeti program teljesen megdőlt és mert az FSSR mindenáron biztosítani akarta a fővárosi kongresszusi sportünnepségek nivóját, felmerült a football-csapatoknak más program alapján való szerepeltetése. Ezért hívta meg az FSSR Bukarestbe a Haggibbort és a Kinizsit.

A romániai sportegyletek szövetsége levelet írt a kolozsvári kerületnek, hogy a ligadöntő-mérkőzést halassza el. Köztudomású ugyanis, hogy ez a szövetség, az ugynevezett FSSR fölényes fóruma az ország minden kerületi sportszövetségének. A levelet Stotter Aladár, a Haggibbor elnöke és László Jenő, a Haggibbor főtitkára adta át június 12-én Suciú mérnöknek, a szövetségi footballszakosztály elnökének, aki az ügy tárgyalására összehívta másnap estére a kerületi választmányt.

Ugyanaznap a Haggibbor megkapta a hadügyminisztériumtól a tizenöt vasuti szabadjegyet értesítés kíséretében, hogy a játékosok fo-

gadására megegyezés szerint minden megtörtént.

Este a kolozsvári kerületi szövetség ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy újból tiltakoznak az országos kongresszus által megállapított program megváltoztatása ellen, egyben

utasították a Haggibbort, hogy a ligadöntő mérkőzést 19-én föltétlenül játssza le Kolozsváron.

A Haggibbor tehát a kapott utasítás után az táviratozta az FSSR nek, hogy Bukarestbe nem mehet. Erre 16-án a Haggibbor elnöke, Stotter Aladár a következő sürgős táviratot kapta Bukarestből:

„Föltétlenül elvárjuk a Haggibbor együttesét, hogy 19-én Bukarestben játszon a Kinizsivel. Felelősségünkre tekintsenek el minden más utasítástól. Menetlevelet küldünk. Federatia soc. sportive romana delegat: Gebauer.”

Másnap, június 17-én pedig újabb távirat érkezett, most már

a trónörökösre való hivatkozással.

„Sürgős. Haggibbor sportegylet Cluj. Carol trónörökös öfensége által aprobált rendelkezéseknek megfelelően tudatjuk, hogy csapatuk fogadására, amely június 19-én a Kinizsivel fog játszani, minden intézkedés megtörtént. Táviratoztunk a hatóságoknak, hogy értesítsék önöket. Tizenöt személy számára menetjegyeket küldünk. Tegyek tul magukat minden készségen, jöjjenek föltétlenül. Federatia soc. sportiva romana delegat: Gebauer.”

A Haggibbor a következő két táviratot kapta a térszövetségtől és a hadtestparancsnokságtól tudomásvétel céljából:

Sürgős. Térszövetség Kolozsvár. Bukarest, 16. VI. Kérjük intézkedjenek, a Haggibbor sportegyletét értesüljön arról, hogy föltétlenül elvárjuk Bukarestben, ahol a Kinizsivel június 19-én játszik. FSSR. Gebauer delegatus.

A másik távirat így hangzik:

Sürgős. Florescu tábornok, a VI. hadtest vezérkari főnökének, Cluj. A Carol trónörökös öfensége, az FSSR főtitkára által jóváhagyott rendelkezéseknek megfelelően kérjük, intézkedjék, a Haggibbor tudomást szerezzen arról, hogy Bukarestbe várjuk június 19-ére, hogy a Kinizsivel játszon. Menetlevelet elküldtük. Fozadja kerom nagyra-becsülemem kifejezését FSSR. Gebauer delegatus.

A Haggibbor főtitkára, László Jenő tegnap a táviratot bemutatta a kerületi szövetség elnökének, Nagy Lajosnak, aki a következő hivatalos átiratot intézte a Haggibborhoz:

„A Haggibbor tekintetes elnökségének Cluj. Bemutatott táviratra Suciú szakosztályi elnök ur utasítása alapján értesitem, hogy a június 19-iki bukaresti Kinizsi mérkőzésből kifolyólag a t. egylet elnökségét semmiféle felelősség és kötelezettség nem terheli. A Haggibbor június 19-én az MTK ligadöntőt köteles lejátszani Kolozsvárról. Cluj, 1921. jun. 17. Nagy Lajos, szöv. elnök.”

Most aztán **a Haggibbor vezetősége újból táviratilag tudatta az FSSR-rel, hogy nem utazhatik**

és hogy a vasuti szabadjegyeket a kerületi szövetség rendelkezésére bocsátotta.

Felkerestük J. Suciú mérnököt a kolozsvári kerületi sportszövetség elnökét, aki kérdéseinkre a következőket válaszolta:

— A FSSR nincsen feljogosítva arra, hogy az áprilisi országos sportkongresszus által elfogadott programot megváltoztassa. Ez ellen éreztelenül tiltakoztunk. Nem tartjuk sportszerűnek a FSSR kívánságait, hogy a mostani kongresszusi ünnepségek alkalmából

rendezendő körmérkőzéseken az első nap küzdelméről kifáradt erdélyi csapat a második napon játszik Bukarest pihent válogatott csapatával. De különben is bántónak tartjuk, hogy erdélyi kerületi válogatott csapattal Bukarest város válogatott csapatát állítsák szembe. Ezt írásban bejelentettük.

— Amikor aztán az FSSR közölte velünk a június 19-iki sportünnepségek végleges programját, meglepetéssel láttuk, hogy a football mérkőzésekről szó sincs benne, csak az atlétikai versenyekről.

— Hogy a Haggibbor a Kinizsivel Bukarestben játszik, az csak Gebauer és Stotter urak privátóhaja, vagy megegyezése lehet.

Mi ragaszkodunk a hivatalos programhoz és köteleztük a Haggibbort, hogy a ligadöntőt játssza le.

— Azok a hírek, mintha a Kinizsi már lent volna Bukarestben, annál kevésbé feltehetőnek meg a valóságnak, mert a Kinizsi vasárnap, 19-én a Victoriával fog játszani Temesváron.

— A Haggibbor által nekünk átadott szabadjegyekkel az atléták utaztak el tegnap éjjel Bukarestbe. Ma éjjel aztán Dragamir tanár, Tempea dr., Salvan mérnök, Nemes dr. és az egyesületek egy egy kiküldöttével magam is leutazom a kongresszusra, ahol igen fontos tanácskozások lesznek.

Ilyen változatos és sportkörökben nagy szenzációt jelentő előzmények után a Haggibbor tehát nem megy Bukarestbe, hanem ligadöntőt játszik az MTK-val a kolozsvári sporttelepen.

A Haggibbor közvelel fölttes hatóságának a kolozsvári kerületi sportszövetségnek határozott utasítására nem teljesítette az FSSR utasításait. Az FSSR viszont a kolozsvári sportszövetség felettes hatósága s így a két szövetségnek kell az affért egymásközt elintéznie.

Este hét órakor a Haggibbor vezetőségét felhívták a VI. hadtest-parancsnoksághoz, ahol a szolgálattevő tiszt megkérdezte, hogy elindult-e már a Haggibbor Bukarestbe. A Haggibbor főtitkára, László Jenő feltárta a helyzetet, mire a tiszt Diamandi ezredesnek referált telefonon. Az ezredes a Haggibbor kiküldöttét Florescu tábornokhoz utasította. Este kilenc órakor László főtitkár felkereste Florescu tábornokot, aki informálta magát az egész kínos afférről. Suciú elnökhez címzett névjegyet adott át Lászlónak, amelyben

Florescu arra kéri a kolozsvári labdarúgó kerület elnökét, hogy a Haggibbort még az éjszaka folyamán bocsássa utra Bukarestbe.

hogy idejében érkezék meg. Kéri, hogy még abban az esetben is adja meg az engedélyt, ha a Kinizsi már nem is tudna leutazni, mert ebben az esetben a Haggibbor a bukaresti válogatottal játszik.

Ez a helyzet este tíz órakor. K. B.

— **Az utolsó sékelhét június 25-ike az utolsó terminus.** Eddig az időpontig az összes Szövetségünkhöz tartozó körzeteknek, hitközségeknek, helyi csoportoknak és egyéb alakulatoknak el kell számolniuk a sétéllal. Csak ama sékelek tulajdonosai birnak aktiv és passziv szavazati joggal a XII. kongresszusra, melyeknek díja július hó 1-éig Londonba befolyt. Minden nagyobb városnak, minden egyes megyének legalább egy delegátussal kell képviselnie magát. Ez a legkevésbé, amit a zsidó nép tőlünk, fegyvermezzett harcossitól a cionista mozgalomnak, elvárhat. Gondoskodjatok róla testvérek, hogy máltó módon jelenhessünk meg a XII. kongresszuson. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi sékel-ügyosztálya.

Groza miniszter nyilatkozata

a kormányval való teljes egyetértésről, a legálítás helyreállításáról és a nemzetiségi kérdésről

— Az Uj Kelet kiküldött munkatársától —

Bukarest, június 17. Tegnap számunkban telefonzavar miatt csak egy részét közlhetjük annak a nyilatkozatnak, amelyet Groza erdélyi miniszter munkatársunk előtt tett. A miniszter sajnálatát fejezte ki, hogy az erdélyi sajtó egy része nem kísérte misszióját azzal a higgadsággal és megértéssel, amelyet a nagy ügy megérdemel. A miniszter ezután a következőket mondotta:

— A sajtónak fel kellett volna ismerni a problémának ezt a jelentőségét. Ez az akció nem is annyira elszigetelt, szűk kört érintő, a problémák, amelyek körében felvetődnek, szinte az egész emberiség problémái jelenleg. Ilyen kérdésekkel szemben a sajtónak öntudatosnak kell lennie.

Munkatársunknak arra a kérdésre, hogy mit nehezményez a miniszter az erdélyi sajtó magatartásában, a miniszter a következőket válaszolta:

— Nem szabad légből kapott hírekkel alarmizálni a közönséget. Így többek között azt írták, hogy utasítást adtam volna az erdélyi hatóságoknak, hogy a kormány utasításait ne hajtsák végre. Illetékes körök mosolyogtak ezeken a híreken, de a laikus közönség hitelt adhat. Mások meg azt írták, hogy székelyföldi utam alkalmával kijelenttem, hogy Marosvásárhelyen csak vendégszerepet játszhat a román kultúra. Természetesen ez sem igaz. Kijelentésem arra vonatkozott, hogy a marosvásárhelyi kulturális helyeken, amelyek magántulajdonban vannak, a román kultúra bizonyosan szívesen látott vendég lesz. Nagyon szeretném, ha az akciót a sajtó megértéssel kísérné.

Ezután a miniszter további programjára

terelődött a beszéd és ennek során Groza miniszter az alábbiakat mondotta:

— Utam első részének impressziót tegnap mondtam el a minisztertanácson. Egészen természetes, hogy a nemzetiségi kérdések megoldásánál a vélemények különbözők és a kérdés természetesen vita tárgya. Nekem megvannak az irányelveim, amelyekhez hű maradok. Örömmel mondhatom, hogy a minisztertanács egyhangulag magáévá tette álláspontomat. Célunk, hogy a legrövidebb időn belül a legálitás terére lépjünk. A törvényeket az egész vonalon respektálni kell. A meglévő törvényeket csakis új törvény kibocsátása által lehet hatálytalanítani. Azok az okok, amelyek a kivételes rendelkezéseket tették szükségessé, most megszűntek és így azoknak érvénybemaradása ma nem indokolt.

Ezután a zsidókérdésről kértük a miniszter véleményét.

— Problémánk kulcsa — mondta a miniszter — a kisebbségi kérdés. Most tanulmányozom a memorandumot, amelyben a zsidó kisebbség követelése van felsorolva. Álláspontom ebben a kérdésben ismeretes. Szimpatizálok a zsidókkal és a cionistamozgalommal. Meghitt, jóviszony fűzött budapesti és bécsi cionista vezetőemberekhez. A felekezeti iskolák kérdése Goga miniszterhez tartozik. A tanszabadság híve vagyok. A nemzeti kisebbségek felekezeti iskolái, nagyon természetesen fennmaradhatnak. Az államsegély kérdése még nincsen rendezve. E téren a kormány nehézségekkel küzd.

Ezután a miniszter, sürgős elfoglaltságára és utazására való hivatkozással, szívélyesen elbucuzott.

m. e.

PIE PUS

☉ *Helek óta* tart a komédia ama többtagból álló kíméletlen társaság előtt, amely magát magyar bíróságnak nevezi. Ez a társaság nagyarányú nemzeti előadást rendez, amelynek, — hogy neve is legyen, — a Tisza-pőr nevét adta. Ide hurcolják mindennap a beteg tüdejű, vékony, gyenge idegrendszerű Kéri Pált, a komor és haragos Fényes Lászlót, a harcias és izgága Friedrich Istvánt, hogy megmutassák őket a mindennap kíváncsi és kiált idegekkel megjelent közönség előtt. Mint egy cirkuszi mutatvány: jönnek és mennek a tanuk, preparált vallomásokot adnak le, ha kell emlékeznek, ha nem kell, nem emlékeznek: a bíróság csak kiadja a végszót, a megfelelő szereplő azonnal megjelenik a színen. A Tisza-család megvetéssel fordult el ettől a kegyetlen és kegyelestelítő színjátéktól, amelynek mindenhez több köze van, mint Tisze István tragikus halálához. De míg Kéri, Fényes és a többi vádlottnak tűnie kell, hogy szuronyos örök között mutassák a maguk meggyőződését, Friedrich elegánsan jön, fenhéjazóan és hetykén. Őt nem intik rendre, nem kűldik sötét zárkába, nem itélik koplalásra, ha felett, veheti a sétatöbóját és kimehet a napsütésbe. Neki nagyon jó dolga van: még fenyegetőzhet is. Egyik hűvő száján keresztül nyilatkozik, azt mondja, hogy ha a tárgyalás tisztázza őt, meg fogják keresni azt a felelős személyt, akin azt a számlát, amelyet a magyar közélet piacán Friedrich István és pártja politikai hitelének terhére csináltak, behajtsa. „Ezt a számlát valakinek fizetni kell s ők már tudják azt is, hogy ki lesz az, aki fizetni fog. Vajjon ki más? Ők Horthyra gondolnak, de a fizetésből Friedrich se maradhat ki.

*

(*) *A zsidók mint elnyomók.* Ez valóban egészen új és eredeti és nyilván nem hiszi el az sem, aki állítja. A gazdasági reakciók a zsidó szipolyozóknak, a politikaiak destruktívoknak, a valóságban hitleneknek nevezik, elnyomók? Menjünk csak vissza ködös korokba, vissza-vissza oda, ahol a zsidóörzsek portyázó utjukon bebetörték a chetiek, az amoniták és más kanaanita nép közé, lássuk a kort, amikor állami önállóságuk volt, törvényeik és jogszokásaik. Akkor alaptörvénybe foglaltatott a tilalom: „Az idegent pedig el ne nyomd és soha ne bántalmazd!” És azóta az elnyomás körül ők — amint az az antiszemita urak és hölgyek előtt is eléggé ismeretes — mindenkor Passziv szerepet játszottak. Mi indítja hát az „Osservatore Romano” francia levelezőjét az aggodalomra, hogy a cionisták, ha Palesztinában uralomra kerülnek, elnyomják a katolikusokat? Miért éppen a katolikusokat. Csak nem Torquana fejével gondolkodnak az urak ott, az Osservatore Romanonál?

*

(—) *Hadisír-komaság.* Ez a legjobb viszony, amelyet kötni lehet. Nürnbergben született meg. A német hadisír-gondozó társaságok szövetségének ülésén megjelent az osztrák testvéregyesületnek, a „Fekete kereszt”-nek képviselője, de résztvett a gyűlésen az olasz hadisír-gondozók delegátusa is, Carli professzor személyében. Ezen az ülésen létesítették a hadisír-komaságot, amely abban áll, hogy egy olasz familia gondoskodik, például Olaszország területén lévő valamelyik osztrák katona sírjáról és cserében ez utóbbinak családja gondozza az olasz familia gyászoltjának sírját. Nem is lesz nehéz komát megtalálni, hiszen csak Ausztriában negyvenkétezer olasz sír van, negyvenkétezer vállalkozó akad bizonyára azonnal, hogy cserébe gondozza osztrák hősök sírjait. Azt is elhatározták, hogy évente egyszer általános gyásznapot tartanak minden országban a világháború halottjairól. Mindenben szépen meggyeztek, mint egy nagy családnak megértő tagjai, mint a közös bánat által összekötött egy család gyöngéd hozzátartozói. Ugy-e milyen jók, milyen gyöngédek, milyen megértők tudnak lenni az emberek. Amikor már ez a jószág, ez a megértés az a bizonyos „eső után jövő köpönyeg.” Legyen nekik könnyű a föld — ez minden vigasztalás, amit egy félbeszakadt, megmenőlt életért nyújtani tudnak. Vajjon mikor éreztek már a reményteljes ifjakat azzal a kívánsággal utnak: legyen nekik könnyű az élet.

A kisanant ellenőrizni akarja a magyar béke végrehajtását

A jóvátételi bizottság összetétele — Szeptemberre remélhető Magyarországra felvétele a népszövetségbe

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, június 17. Magyarország most a jóvátételi bizottságot várja, amelynek hivatása lesz a trianoni béke végrehajtását ellenőrizni. Külföldi lapok híradásai szerint a kisanant képviselői Párisban kollektív lépést tettek, hogy a béke végrehajtásának ellenőrzésében a legfelső tanács döntő befolyást juttasson a volt monarchia utódállamainak. Erre a befolyásra azért van szükség, mert — mint a kisanant képviselői hangsúlyozzák — Magyarországnak a békeszerződés végrehajtása körül elkövetett mulasztásai, főképpen pedig a leszerelés elhalasztása Közép-Európa és így elsősorban az utódállamok békejét veszélyeztetik.

A párisi román és csehszlovák követek erősen dolgoznak abban az irányban, hogy a Budapestre küldendő jóvátételi bizottságok a kisanant szempontjából megbízható emberekből legyenek összeállítva, akik a lefegyverzés kérdésében semmiféle kifogást nem hajlandók figyelembe venni.

Ezt az értesítést megerősíti Apponyi Albertnek egy nyilatkozata is. Apponyi most tért vissza Genfből, ahol résztvett a népszövetség előkészítő bizottságának ülésén. A sajtóképviselei előtt kijelentette, hogy a közhangulat Magyarország iránt valamivel jobb, mint eddig. De politikai körökben a kisanant erős propagandát tűz minden Magyarországot érdeklő dolog ellen. Sürgős érdeke Magyarországnak, hogy a népszövetség tagja legyen. Apponyi a maga részéről mindent elkövet, hogy ez mielőbb valóra váljék. Valószínűnek tartják, hogy ez szeptemberben meg is történik.

Kötelező számlaadás

A legkisebb vásárlásnál is jegyzéket kell adni — Hogyan kell leróni a kincstári illetéket

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A hivatalos lap április 13-iki számában a pénzügyi reszortnak rendelete jelent meg, amely felszólítja a kereskedőket, hogy vevőiknek, kívánatra, bélyeggel ellátott jegyzéket adjanak. Erre vonatkozólag június 10-én az igazságügyminisztérium újabb rendeletet adott ki, amelyben már kötelezi a kereskedőket a jegyzékadásra.

Mint hogy a jegyzékre megállapított bélyeg-összege harmincöt banit tesz ki, megőrzésképpen az az eset, hogy a lerovandó bélyeg-illeték magasabbra rug, mint a vásárolt cikk vételára. De ezenkívül is olyan megterhelést ró a kereskedőkre a legkisebb eladásról való számlaadás, hogy ezt az új rendeletet szinte lehetetlen keresztülvinni. Egy nagyobb üzletben rendkívül sok vevő megfordul naponta és valamennyinek számlát kellene adni, erre a célra külön alkalmazottat kellene tartani. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara interveniált a pénzügyi reszortnál az országos rendelet sérelmességének orvoslására. Mint hogy azonban az új rendeletet az igazságügyminisztérium bocsátotta ki, érdemleges választ ott fognak adni.

Helytelen és önmagukat megkárosító eljárás követnek el a kereskedő a szaldirozott számlákra kiszabott illetékek lerovásánál. A legtöbb kereskedő a számlaösszeg nagysága szerint egy, illetve öt ezreléket fizet kincstári bélyeg címen, holott az illetéknek ilymódon való lerovása csak a regában kötelező, a csatló területéken, bármilyen összeg után tíz banis bélyegyet kell kincstári illetékül a számlákra felragasztani.

== A sékel a zsidó népi összetartozás szimbóluma ==

Schober nem vállalta a kormányalakítást

Bécs, jun. 16. Schober rendőrfőnök kancellári kinevezése meghiúsult. A tegnapi bécsi lapok már mint befejezett tényről írtak Schober kinevezéséről. Ma azonban fordulat történt a kormányválságban: nem sikerült a megoldás. Schober visszalépett, visszalépését azzal indokolják, hogy a kormányalakításnál

súlyos személyi ellentétek

merültek fel. Így tehát válság van, a válság tart, megoldására mind kevesebb a remény.

Schober ma ismét kihallgatáson jelent meg a köztársasági elnökkel, akivel két óra hosszat tanácskozott a helyzetről. Beszámolt a pártok vezetőivel folytatott tanácskozásairól és bejelentette, hogy olyan áthidalhatatlan ellentétek merültek fel, amelyek lehetetlenné teszik számára a kormány megalakítását. Schober dr. a keresztényszocialistákon kívül tárgyalt a nagynémetekkel is, akiktől ígéretet akart kapni arra, hogy

a csatlakozás melletti agitációjukat megszüntetik.

Ezt az ígéretet azonban nem kapta meg, nem kapott tehát garanciát arra, hogy a csatlakozási mozgalom megszűnik: kormányalakítási tervéről ezért mondott le.

Újabb botrány a bécsi Schlosstheaterben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, jun. 16. Hirt adtunk tegnap arról a tüntetésről, amelyet a bécsi bolgár diákok Bernard Shaw „Hősök” című darabjának bemutatóján rendeztek a schönbrunni Schlosstheater nézőterén.

A lármás bemutatót követő napon a bolgár követség lépéseket tett a színház igazgatóságánál és kérte, hogy a darabot vegye le műsorról. Az igazgatóság azonban nem volt hajlandó, csupán annyit tett meg, hogy a szövegéből az összes bolgár helységneveket törölte. A második előadást ilyenformán minden tüntetés nélkül megtartották.

A bécsi bolgárok körében azonban a színház cenzúrája nem hozott megnyugvást, annál kevésbé, mert a szereplők legnagyobb része tovább is bolgár katonatiszti uniformisban játszott sőt eredeti bolgár katonai kiegészítéseket viseltek mellükön.

A harmadik előadásra tehát újból nagy számmal vonultak fel a nézőtérre a bécsi bolgárok. Izgatott hangulatban gördült fel a függöny és már az első felvonás alatt viharos jelenetek színhelye volt a nézőtér. A bolgárok élesen fütyültek, kiabáltak, lármáztak, sőt amikor a közönség egyrésze a tüntetők ellen fordult, a lármás tüntetés botrányos verekedéssé fajult. Két teherautón rendőrség vonult ki a színházhoz és a leghangosabban tüntetőket kivezette a nézőtérrel.

A most rendőri beavatkozástól még elkecseregettebb bolgárok még nagyobb botrányt rendeztek a második felvonás alatt. Az állandó láрма, fütyü és kiabálás természetesen erősen befolyásolta a színészeket is akik látható izgalommal játszották szerepeiket. Sőt az egyik színész hirtelen rosszul lett, összeesett, mire a függöny legördült.

Amikor az előadást megint folytatni akarták, a földszinti zsölyéből egy idősebb bolgár emelkedett fel és beszédbe fogott. Azzal kezdte, mégsem járja, hogy volt szövetséges nemzetet egy állami színházban így meggyalázzanak. Folytatni azonban nem tudta, mert a rendőrség újból beavatkozott és a szónokló bolgárt szintén kivezette. Az előadást ezután állandó láрма és fütyülés közben befejezték. A színház igazgatósága különben kijelentette, hogy a darabot az előkészítés és rendezés súlyos költségei miatt nem veheti le műsorról addig, míg legalább a költségek meg nem térülnek.

Goga miniszter védi az erdélyi érdekeket

Az erdélyi képviselők akciója — A kamara üléséből

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, jun. 17. A „Luptatorul” című lap értesülése szerint Groza miniszter utjával és tapasztalataival kapcsolatban Goga miniszter hevesen kikel az ellen a mód ellen, ahogyan Argetoianu belügyminiszter és Popovici nemzetiségi miniszter az erdélyi ügyeket kezeli. Goga rámutatott arra, hogy az erdélyi lakosságot mindjohab elidegenítik a jelenlegi rezsimtől és a néppárti politikától, ami könnyűvé teszi egyrészt a nemzeti pártnak, másrészt a liberális pártnak erdélyi agitációját.

A „Damian” távirati iroda jelentése szerint az erdélyi képviselők a kamara folyosóján megbeszélést tartottak. A megbeszélésen Goga miniszter is jelen volt. Határozati javaslatot fogadtak el, mely szerint Erdély közigazgatását érdeklő ügyben az erdélyi politikusokat a kormány kebelén belül Goga és Groza miniszterek fogják képviselni. Egyben egyhangulag bizalmat szavaztak Grozának, kijelentették, hogy teljes szolidaritást vállalnak vele.

A paraszt nem proletár

A kamara tegnapi ülésén Petrovici köz munkügyi miniszter betértesztette a Románia és Csehszlovákia között létrejött kereskedelmi szerződés ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot.

Bogos felvilágosítást kér Trofimov képviselő ügyéről, akit a Spanescu-gyilkosság ügyében még mindig letartóztatva tartanak, holott ártatlan. Dicséri Trofimov érdemelt Beszarábiának Romániával való egyesülése körül és kéri a sürgős választ.

Ezután megkezdtek az agrárreform részletes tárgyalását. Toma Dragu szocialista képviselő pártja nevében kijelenti, hogy a paraszt-ság nem akart egyéni, hanem közös tulajdont, mert tudja, hogy nagyobb produktivitást érhet el, ha közösen munkálják a földet. Kijelenti, hogy az első szakaszt nem fogadja el.

Stere Konstantin támadja a szocialistákat, akik tévednek, mikor a parasztot proletárnak hiszik. A paraszt munkás, de nem proletár. Tulajdonosa a földnek, melyet megmunkál, de nem birtokos, van felszerelése, de nem tőkés. Ami azt illeti, hogy a kisajátítási árt felosszák az összes társadalmi osztályok között, nem tartja helyesnek, az államnak az adóknál kell magát kárpótolnia azzal, hogy a hadivagyonokra nagyobb adókat vet ki. Kívánja a parasztbirtok nagyságának megállapítását, nehogy a földet tulajdoson felaprózzák.

As éjjeli ülés

Az éjjeli ülésen Grigorescu konstanzi képviselő kéri, hogy Dobrudza helyreállításának munkálatait sietessék, mivel a falvak nagy nyomorúságban élnek, kevés a lakás és sok minden másban nagy a hiány.

Georgescu (Tulcea) felvilágosítást kér a Bulgária által kiszolgáltatott állatok felosztásáról. Cudalbu miniszter bejelenti, hogy először a Dobrudzai vidékek fognak az állatokból részesedni.

Ezután folytatták a kommunista képviselők letartóztatásáról szóló vitát. Dascal szatmári szocialista képviselő tiltakozik a kormány erőszakos intézkedései ellen és kérdezi, milyen címen foganatosította a rendszabályokat azok ellen, akik természetes joguknak adtak kifejezést, amikor új államrendet kívántak.

Oteleseanu: A szenátusi bomba és a beszarábiai merénylet szintén természetes jog? Dascal kéri a parlamentet, vegye fontolóra, hogy a képviselők immunitási jogáról van szó, amit nem szabad lábbal tiporni.

Dunareanu szocialista képviselő felolvassa a szocialista párt határozati javaslatát, amelyben a letartóztatott képviselők szabadon bocsátását kívánják.

Az elnök a javaslatot a szakosztályok elé utalja.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség: 977
Kiadóhivatal: 844
Zs. N. Sz. 558

Engesztelés

Még egyszer és utoljára álljanak itt, emlékezésül és a Jelen tanúságtételül a vádolt Multak ellen, négy magyarországi nevek, vérengesztelők, a multak vértagadó bűneiért, négy magyarországi fiatal chaluca neve, a Salpeter József, a kispesti Katzburg testvéreké és a Rinagel Henriké, akik mind a négyen a budapesti zsidó cserkészcsapatok tagjai voltak és kimentek a mi országunkba, hogy fiatal urcuk verejtékében legyenek megbocsájtató, felejtető uttörői magyarországi zsidók dologtalanságának. És négy budapesti zsidó cserkészchaluca neve mellett ragyogjon itt, álljon utjába a bűntető végzetnek, mint egy örök tilalomfa, az ötödik név, az Aszódi Mardecháj neve, aki vérengesztelt magyarországi zsidómultak vértagadó bűneiért.

Szegény Aszódi Mardecháj, kemény debreceni zsidó, hogy megiszonyodott a magyar rengeteg sok Orgoványerdőtől, hogyan odahagyott minden multat és csak négy gyereket és csak feleségét és csak agy apját vitte magával, a békével ígertes új Zsidóországba — és szegény Aszódi Mardecháj, debreceni zsidó, ő azt hitte, hogy a maga kemény akaratából és nagy vágyakozásából indult utnak. Szegény halott Aszódi Mardecháj, ő nem tudta azt, hogy az örök végzet küldi őt, igaz kegyelmében, ismeretlen tájakra, hogy vérengeszteljen a magyar multak vértagadó bűneiért. Lába alig érte még a vágyott ország földjét és az első volt azok között, akik Jaffa utcáin, arab martalócok csapásai alatt, vérukkal szentelték meg jogukat Erec Jiszraelhez.

És azok a négyen, négy fiatal chaluca, akik sebesülten feküsznek most Jaffa valamelyik kórházában, akik csákkánnyal jöttek utatörni, de fejük fölött kemény izmokkal forgatták meg a csákkányt és köves ut helyett, bizony hogy martalócok keponyáját törték, ők, akik most-jött valójukkal belévetették magukat az utcai harcokba, hogy védelmére álljanak zsidó véreiknek, úgy, ahogyan azt odahaza tanulták a pesti zsidó cserkészcsapatokban, mert cserkészek voltak ők mind a négyen, és osztottak és kaptak sebeket: a sebekből kiszivárgó vér is legyen engesztelő áldozat a magyarországi zsidó multak vértagadó bűneiért, önkényt adott fiatal véruik legyen az új és örök kapocs, mely a halottas magyar zsidóságot hozzáfűzi a világ első zsidósághoz.

És álljon itt még egyszer, emlékezésül és áldozatos tanúságtételül a jaffai harcok magyar epizódja, négy pesti zsidó cserkész neve, a Rinagel Henriké, a Katzburg testvéreké és a Salpeter József, igaz zsidó cserkészek neve és a szegény Aszódi Mardecháj neve, vérengesztelő nevek a magyar zsidó multak vértagadó bűneiért.

— Herbert Samuel nyilatkozata

után. Jeruzsálemből jelentik: A főkormányzó — az Uj Keletben is közölt — nyilatkozata folytán előállott új helyzetre való tekintettel a Vaad Leumi és a cionista bizottság rendkívüli gyűlést hívott össze, hogy az ezután követendő magatartásukról tanácskozzanak.

— A zsidó hadseregért. Londonból jelentik: A Peoples Hallban rendezett nagy zsidó meetingen, melyen többek között Jabotinsky, Kaplonsky és Morris Mayer is felszólt, határozati javaslatot szavaztak meg, mely szerint kérni fogják az angol kormányt, hogy a palesztinai angol hadseregben zsidó hadsereg-csoportot is állítson fel.

Zsidók! Fizessétek be a sékelt!

— **Csehszlovákia szokott kér magyarországi koronaköveteléséért.** A magyar-csehszlovák gazdasági tárgyalások előreláthatólag két hétig tartanak. A tárgyalásokon a cseh érdekeltségök Magyarországon lévő értékeinek kiszolgáltatásáról tárgyalnak. A cseh delegátusok azt követelik, hogy a cseh követeléseket, mely körülbelül félmilliárd koronát tesz ki, csehszlovákban ismerjék el. Ezzel szemben az adósságokat is csehszlovákban törlesztenék, vagyis egy-egy arányban.

— **Az izraelita nőegylet nyári táncmulatsága,** mint már közöltük, szerdán, 22 én lesz a sétatéri kioszk helyiségeiben. A nagysikerűnek ígérkező mulatság, délután 4 órakor gyermekmajálissal fog kezdődni, amelyvel kapcsolatban gyermek szépségverseny is lesz, 9 órakor pedig a felnőttek mulatsága lesz. Belépődíj gyermekek számára 5 lei, felnőttek részére 15 lei. — A mulatságra külön meghívókat az egyelet nem küld szét, hanem ezúton látja szívesen az érdeklődő közönséget, mely a jótékony célt bizonyára tömeges megjelenésével igyekszik előmozdítani. A jövedelmelet az aznap megnyitandó Napközi Otthon fenntartására fordítják.

— **Házasság.** Sámson Jenő Apahidáról eljegyezte Léb Szerénkét Kolozsvárról.

— **A Mizrahi kolozsvári csoportja** e hónap 19 én, vasárnap délután fél háromkor Szentlélek-utca 1. szám alatt ismertető előadást tart, amelyre az érdeklődőket meghívja az elnökség. Előadó: Weinstein Béni.

— **Magyar tanszék a kolozsvári egyetemen.** A kormány elhatározta, hogy a kolozsvári királyi egyetemen szeptemberben felállítja a magyar nyelv tanszékét. Az erre vonatkozó tanári kinevezést már alá is írták, de hogy a kinevezett kiscsofia, azt a közoktatásiügyi reszort egyelőre nem hozza nyilvánosságra.

Hajak bilincsen

— A Hióbdalokból —

Delila én úgy szegyellem magam,
Delila én olyan nagyon letörtem,
Mint amikor vasgyűrű óriás
Megbotlik egy kicsinyke kis gödörben
És elterül.

Delila, látod, olyan furcsa ez,
Mint egy bolondos, fájó nyári álom:
Én láncot tépni jöttem és erőm
Letört néhány fák aranyhajszálon
S eltépni nem bírom.

És lettem így, nagyögű birkozó,
Bukott bohóca apró kis hibáknak:
És mégis, tul, bukáson, szégyenen,
Delila, én nagyon, nagyon kívánlak,

— Delila én úgy szegyellem magam. g. j.

— **Esperanto tanfolyam.** Az esperanto világszövetség romániai szervezete Kolozsvárt esperanto-tanfolyamot rendez, amelynek vezetője Cseh Andor, az esperanto világszövetség romániai megbízottja lesz. A tanfolyam június hó 19-én, vasárnap kezdődik az unitárius kollegiumban, délelőtt 11 órakor tartandó ismertető előadással. Beiratkozni lehet Friedmann főtéri könyvtárában és a „Damian” távirati ügyökség fiókjában.

— **Június 20-án Vörös Kereszt-ünnepély.** A Vörös Kereszt-egyesület június 20-án nagy népünnepélyt rendez Kolozsváron a Rákóczi utcában. Az ünnepély színhelyén egész nap katonazene fog játszani, este kilenc órakor pedig reggelig tartó tánc kezdődik a kioszkban. Az ünnepély alkalmából belépődíjat fognak szedni a sétány bejáratánál, polgároktól öt leit, katonáktól és munkásoktól egy leit, kocsik után husz leit, autók után ötven leit. Az ünnepély méltatására tegnap falragaszok jelent meg Mária királyné proklamációja.

— **Hajókatasztrófa: 246 ember a tengerbe fullt.** Párisból jelentik, hogy a „Bambulina” nevű postagőzös Szmirnából visszafelé jövet aknába ütközött és elsüllyedt. Kétszáznegyvenhat ember a tengerbe fulladt. A „Lemnos” görög páncélos hajó csak két embert tudott megmenteni.

— **A telekadó.** A külügyminisztérium jóváhagyta a kolozsvári városi tanácsnak azt a szabályrendeletét, amely szerint az 1918. január 1. óta kötött telekügyletek után a vétel- és eladási ár között mutatkozó összeg tíz százalékát a városi adóhivatalnak telekadóban be kell fizetni. Az új adót visszamenőleg számítják és az eladót terheli. Kifizetéséről azonban a vevő és az eladó szabadon is egyezkedhetnek.

— **Vasuti szerencsétlenség Spanyolországban.** Madridból táviratozzák, hogy Villaverde állomás közelében nagy vasúti összeütközés történt. A toledói exprezs és egy személyvonat ütközött össze. Az összeütközésnek négy halott és sok sebesült áldozata van. La-cierva köz munkügyi miniszter a helyszínére utazott. (R. T. I.)

— **Verekezés a Boncescu-cukrászdában.** Tegnap este a Calea Victoriei-n levő Boncescu-cukrászda egyik alkalmazottja, Brasoveanu György, mert nem kapta meg a kívánt szabadságát, vasruddal támadt főnökére és több ütést mért rá. Az üzletben lévő alkalmazottak idejekorán lefogták a verekedőt és a további ütlegetésben megakadályozták. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek.

— **Rendőrségi hírek.** Mihailine György Pata-utca 80. számú lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy négy százötven leit elloptak tőle. — Lengyel Albertné nádasterei lakostól ezeröt száz leit loptak el. — Bálint Kati str. Regele Ferdinand 93. számú lakos három száz leies lopásról tett panaszt. Muresan Péter kardosi lakostól elraboltak ezer leit. — Mózes Károly Galamb-utca 14. számú lakos három száz husz leies lopást jelentett be. — Stóter Lajos Sinkai-utca 4. számú lakostól hétezer leit értékű különböző tárgyat loptak el. — Simbovár Tivadar Piata Fanului lakos ötszáz leies lopás miatt emelt panaszt.

— **Karlsbadi porcellánárú, Bindskopf préselt üvegáru és cseh táblavég érkezett** nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 13.

— **Litografia SZIDON** Lugos vezérképviselőlet Erdély részére Szilágyi Ferenc, Cluj, Piata Unirii 24. Telefon 808.

— **Ígazi mestermű, ahogyan Czinknél ruhát festenek és tisztítanak.** Gyár: Kolozsvár, Dézsma-u. 7. (1205)

KOZGAZDASAG

— **A magyar jegybank július elsején megnyílik.** Bukarestől jelentik, hogy a magyar jegybank július 1-én kezd meg működését. A főintézet Budapesten lesz és az Osztrák-Magyar Bank mintájára az ország nagyobb centrumaiban fiókokat létesít. Az 500 koronán aluli bankjegyeket július első felében hozzák forgalomba. A 100, 50, 20 és 10 koronás bankjegyeket Bécsben nyomták az Osztrák-Magyar Bank kiisére, az 5, 2 és 1 koronás bankjegyeket pedig Budapesten.

— **Fizetik a magyar államadósági szelvényeket.** Budapestről jelentik: A magyar államadóság 1919. évben esedékessé vált szelvényeit eddig nem fizette az állam, de a most benyújtott költségvetés már intézkedik arról, hogy e szelvényeket úgy külföldön, mint belföldön három százalékkal bevaltsák.

— **Csehszlovák telepítés.** Megemlékeztünk már arról, a nagyarányú telepítési akcióról, amelyet a cseh kormány indított meg. Az akció nagyarányúságát bizonyítja a csehszlovák sajtóiroda alábbi felhívása: Az állami földbirtokhivatal a komáromi s bratislavai zsupák néhány nagybirtokán telepítés céljából még 500 család számára való földdel rendelkezik. Azok a szlovenszói folyamodók, akiknek törvényes joguk van földre, azonnal jelentkezzenek írásban a trencsénteplici állami földbirtokhivatali kerületi hivatalnál. Ezeket a jelentkezéseket az állami földbirtokhivatal a lehető legrövidebb idő alatt el fogja ügyintézni, hogy a jelentkezők még ez év folyamán átvehetik a birtokot. A maximális földterület, amelyet egy folyamodó ezeken a birtokokon kaphat, 15 katasztrális hold.

— **Szabad gabonakereskedelem Olaszországban.** Rómából jelentik: A minisztertanács elrendelte a belföldi szabad gabonakereskedelmet. 1921. aug. 1-től a gabonát külföldről szabadon be lehet hozni, azonban július hó 1-től a jelenleg beszüntetett vámdíjakat ismét szedni fogják.

Valutapiac:

Bukarest, jun. 16. Márka 93—98¹/₂, leva 71—73, font sterling 235—245, francia frank 525—530, svájci frank 1100—1150, lira 815—825, drachma 400—425, dinár 185—190, dollár 64—65, arany 195—200, ezüst 326¹/₂, napoleon —, osztrák kor. 10¹/₂—10³/₄, magyar kor. 25¹/₂—26¹/₂, szokol 91—92, lengyel marka 540—600.

Páris, június 16. Bukarest 19—, London 46.95, Newyork 12.43, Róma 63.50, Svájc 204.12, Prága —, Berlin 18.

Zürich, jun. 16. Bukarest 900, Berlin 850—, Amsterdam 196.40, Newyork 592, London 2239, Páris 4790, Milánó —, Brüsszel —, Kopenhága 101¹/₂, Stockholm 133—, Krisztiania 85³/₄, Prága 825, Budapest 235—, Zágráb 400, Varsó 50, Bécs 122¹/₂, Madrid —, oszt. leb. kor. —, Buenos-Ayres —

Berlin, jun. 16. Lei, 106¹/₂, Amst. 2297.70, Bruxelles —, Kristiania 1003.95, Kopenhága 1196.30, Stockholm 1568.40, Helsingfors —, Róma 352.60, London 263.20, Newyork 6918—, Páris 565.90, Zürich 1172.80, Madrid —, Bécs 1898—, Prága 96—, Budapest 21—22.

Budapest, június 16. Lei 370—380, font sterling 940—960, leva —, dollár 245—255, francia frank 2050—2070, marka 365—385, lira 1270—1290, osztr. kor. 36³/₄—38¹/₄, rubel 55—57, szokol 355—365, svájci frank —, dinár 665—675, lengyel marka 21¹/₂—23¹/₂.

SZÍNHÁZ

Magyar Színház Heti műser:

Szombat: Faust. Medek Anna és Székelyhidny Ferenc dr. vendégjátékával. Premióre helyarákkal. Előadás megkezdésekor a nézőterre vezető ajtókat bezárják.
Vasárnap: Cigánybáró. Aca de Barbu vendégjátékával. Rendes helyarákkal.
Hétfő: Alarcosbál. Medek Anna és Székelyhidny Ferenc dr. vendégjátékával. Premióre helyarákkal. Előadás megkezdésekor a nézőterre vezető ajtókat bezárják.

A színházi iroda hírei:

„Az apám felesége” (Kisasszony-anám.) Rendkívüli kedvvel készülnek színészeink a legközelebbi premióre, Verneli kacagató, híres „Apám felesége”-re. Kedd estére van a bemutató-előadás kitzúve. A címszerepet Baróti Erzi, a férj-apát Mihályfi László, a fiút Táray Ferenc, a felsült szerelmeit Oláh Ferenc fogja játszani, a four brilliáns szerepét pedig Leóvey. Az előadást az igazgató rendezi. — Medek-Székelyhidny. Az idei évad legszenzációsabb művészi eseménye lesz szombaton és hétfőn a magyar színházban. Két európai hírességű magyar művész: Medek Anna, a budapesti opera primadonnája és dr. Székelyhidny Ferenc, ugyanannak a műintézetnek a tehetségje fog két estén vendégként szerepelni. A helyek árai a szokásos premióre helyarak lesznek. — „Cigánybáró” Aca de Barbuval. Pikáns érdekessége lesz a vasárnapi előadásnak. Strauss „Cigánybáró”-ja fog színpadon a Aca de Barbu vendégjátékával a rendes helyarákkal. A nagyüzeti opera-énekesnőt ezúttal operette-szerepben lesz alkalmunk megcsodálni.

A mozgó műsora:

Apolló-mozgóban szombaton a „Nizza-párisi országutón”. A Barabas filmorozat harmadik része. E nagyszertű kalandorfilm nézőinek száma egyre szaporodik. Vasárnap Pathé-repriz, fényes kiállítású társadalmi dráma: az „Akarat”. — Egyetem-mozgóban szombaton a Cezarina harmadik fejezete: „A Kuan-Fu-i zsidó rabbinál”. Vasárnap falrengető vigjáték „Onagyása meg a keresztfia”. — Uránia-mozgó szombaton egy Alraune izű dráma, a „Halál táncosnője”. Főszerepben Hanna Lierke. Az asszonyámpir tragédiája, ki szerelmes férfiak pénzével, becsületével, életével táplálkozik. Vasárnap, Illés István csodaszép poétikus filmjátéka, „Az álmok városa.”

— **Az Apolló-kabare** naponta szenzációs sikereket ért el új műsorával. T. Ajól román komikus egyvelege, Jaulusz kacagatók számai, Taffai a csoda kvartett, Bicskai, Szilágyi, Papir, Szabó Józsa számai frappáns tapsokkal váltottak ki. A kabare igazgatósága, a nagy sikert elért műsorkat tekintettel a nagy érdeklődésre héten még szünetet tartja.

SPORT

MTK--Haggibbor. E két sportegyesület mérkőzése tartja már napok óta lázban Kolozsvár és egész Erdély sportársadalmát. Ki fog győzni? Ki lesz a ligadöntő győztese? ma csak ez a gondolat foglalkoztatja az érdeklődőket.

A marosvásárhelyiek komplett csapat-összeállításban vesznek részt a nagyfontosságú mérkőzésen és minden tudásuk latbavetésével igyekezni fognak a „kerületi bajnoki” címet megszerezni. Viszont a ligabajnokságot veretlenül nyert Haggibbor csapatát az MTK ellen aratott győzelmeknek megismétlése annál is inkább serkenti, mert ezzel is bizonyíthatja, hogy utolsó vidéki eredményei nem a letörés jelei, csupán pillanatnyi balszerencse következményei.

Előzőleg a KAC csapata a CFR-el játszik barátságos mérkőzést.

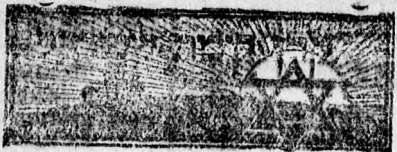
Emlékfüzet a ligadöntésre. A nagyfontosságú ligadöntőről, valamint a pünkösdi mérkőzéseken résztvevő csapatokról, játékosokról és intézőikről stb. hoz tizenkét oldalon apró intimításokat egy tartalmas emlékfűzet, amelyet Nagy Lajos és Sugár Andor sportírók állítottak össze. Megjelenik szombaton délután.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
 Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
 Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Cornea József-utj) 48.
 Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

Az Uj Kelet előfizetési árai:

Egész évre 360—L. Negyed évre.. 100L
 Fél évre.. 200—L. Egy hónapra... 40L

A Zs. N. A. kizárólagos feladata földet vásárolni Palesztinában mezőgazdasági célokra. A vásárolt föld a zsidó közösség tulajdonát képezi s el nem idegeníthető

Egy acafa 25 L, 100 fa egy kert, 1000 fa egy liget, egy dunam 125 Lei, Nachla 12.500 Lei. Jährzeit-alapítvány 1250 L, Aranykúnyi bevezetés 1000 L.

Az Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék területéről befolyó összegek felvételére egyedül a Kolozsvári (Szentlélek-u. 1.) székelő Erdélyrészi Iroda jogosított, mely minden az Uj Kelet-ben kimutatott összegért közvetlenül az Alap központi főirodájának (Haag, Haulstr. 5.) tartozik felelősséggel

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodájának kimutatása

5681. év szívan 3—9-ig (1921. június 8—15-ig) a következő adományok folytak be:

Általános adomány	152— Lei
Fa-adomány	2.246— "
Templomadomány	300— "

Összesen: 2.698— Lei

Általános adomány

Kurtics: Klein Gábornál megtartott brith mila alkalomával Merkle Vilmos 100—, kisebb adományok 52—

Jaar Transzilvánijja

Megboldogult Mózes Ábrahám és neje Grün Eva ligetje Marosludas

Megboldogult Issák Jakab és neje Mózes Regina kertje Nyárádszereda

Izsák Benci, Béni és Lajos 750— (Betelt, befolyt 100 fa) 750—
 (Megboldogult Mózes Ábrahám és neje ligetje betelt, befolyt 1000 fa.)

Székelyudvarhelyi Zsidók ligetje

Sámson Irma és Hirsch Lajos kertje

Az esküvőn az új pár nevére: Farkas Lajos 200—, Hirsch Hermann, Herzlinger Béni, Pollák Béla, Rosmann Jenő, Sámson Lajos és neje 100—100, Herzlinger Sári, Hirsch Márton, Weisz Flópp, Salamon Ferencz és Jakab, Weisz Armin és József 50—50, Gottszmann Vilmos, Dénes Samu, Iszákovits Bernát, Karpf Hermann, Löbl Mende 25—25, kisebb adományok 40—, Eddig befolyt 48 fa) 1215—

[Az Székelyudvarhelyi Zsidók ligetjébe befolyt 205 fa=2967-50.]

Chorsath Naare Transzilvánijja

Erdélyi Gyermekek Ligetje (Purimi gyűjtés.)

Kurtics: Stern Géza 98—

Kolozsvári (Congr.) Izraelita Hitközség.

30—1921. sz.

Pályázati hirdetés

Népiskolánkban f. évi szept. hó 1-én egy tanítói állás kerül betöltésre. Pályázók urak, okleveles tanítók, szíveskedjenek kérvényeiket hitelesített bizonyítvány-másolatokkal július hó 15-ig hitközségünk titkári hivatalához (Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand 52. címre) küldeni. Alapos héber tudás és vallásos életmód elengedhetetlen feltételek.

Fizetés megegyezés szerint.

Cluj-Kolozsvár, 5681. Szívan hó 8.

1921. június 14.

Az iskolaszék képviselőletében:

Zádor Benő
igazg. tanító.

Székely Viktor
iskolaszéki elnök.

Kolozsvári (Congr.) Izr. Hitközség.

46—1921. sz.

Pályázati hirdetés

A kolozsvári (congr.) izr. hitközség irodavezetői-titkári állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak oly egyének, akik a hitfelekezeti élet alapos ismerői és a hitközségi iroda önálló vezetésére képesek.

Pályázati kérvények kellően felszerelt okmány-másolatokkal f. é. jul. 15-ig nyújtandók be.

Fizetés megegyezés szerint.

A megválasztott 1 évi próbából után véglegesíteni fog.

Hitoktatásra képesítettek előnybe részesülnek.

Cluj-Kolozsvár, 5681. Szívan hó 8.

1921. június 14.

Az előjáróság.

Pályázat.

A krasznai aut. ort. izr. hitközség egy „חיים ושלום” állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívánatik, hogy három elismert ortodox rabbitol megfelelő „קבלה”-ja tehetséges „בעל תורה” és „בעל קורא” legyen.

Fizetés megegyezés szerint.

Költségek csak megválasztottnak térítetik meg.

Kraszna, 1921. június 6-án.

1194—I

Waldmann Lajos

hitközségi elnök.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad.

Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4.
Telefon 71 Interurban

Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsbaldi porcellán, díszmű- és konyhaberendezési cikkekben.

Üvegcserepeket

— világos színűt, — veszek minden mennyiségben

Ajanlatok — árkitüntetései „Hermes” hirdető vállalatához Sibiu—Nagyszében, Sporer-utca 9 szám alá küldendők.

„Melissát” kérjen, ha finom cukorkát akar!

Grünwald és Péchy

Üvegcsiszolda, tükörárugyár és épületüvegezési vállalata

Oradea-Mare, Str. Gorliczy-utca 16

tudatja, hogy tükörüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/16 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy raktára

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhuladékokat legmagasabb napiárban vásárol

Szaru- és csontárugyár R.-T. Cluj

S. Schulder & M. Wisner

Bucuresti, Strada Smardan No. 24

En-gros raktár

Aranynemtek, zseb-, fal-, és asztali órák, műszerek, kincsi ezüsttárgyak, óras- és ékszerészeti műszerek, furnitúrák, jól szortírozott raktárban állandóan és különösen olcsó árban kaphatók

Befőttes- és uborkás-üvegek megérkeztek

prima minőségben — sokkonként negyvenöt leiert kaphatók

Táblaüveg — Ablaktapasz
 Kristályfehér porcellánárak
 Üvegáruk — Wilhelmsburgi kőedény — Keretlecek

waggontételben is kaphatók

Komlós Testvéreknel

ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Még két hetünk van a szeptember 1-ig történő befizetésre. Fizessétek ki a sékeit!

